2010 Европейска година на борбата с бедността и социалното изключване - Резюме

1. Контекстът

В последните години Европейският съюз организира поредица от „Европейски години", чиято цел е да привлече вниманието към определена тема на интерес от страна на множество хора и организации, както и от страна на политици и професионалисти. 2010 е определена за Европейска година на борбата с бедността и социалното изключване („EY2010" или „годината"). Целта й е да се повиши степента на осведоменост на обществото, да се изградят нови партньорства, да се набере инерция и да се постигне силен политически ангажимент за борба с бедността в Европа. Още четири по-подробни цели ръководят годината: признаване на права; споделена отговорност; политика на сближаване; ангажираност и конкретни действия.

Направена е оценка от независимия изпълнител ECORYS, за да се прецени как е преминала EY2010 и какво въздействие е имала и може да има в бъдеще. Извършеното проучване включва преглед на пояснителна документация и данни; изследвания и индивидуални консултации, както и по-задълбочени проучвания на резултатите от провеждането на годината в България, Италия, Литва, Швеция и Обединеното кралство, включително и посещаване на събития и определен брой дейности.

Общо 17,25 милиона евро са предоставени от ЕС в подкрепа на годината, към които значителен принос (около 9 милиона евро) са добавени от страните-членки. През годината Европейската Комисия и нейните партньори, включително гражданското общество, институциите на ЕС, обществените органи и други извършват поредица от дейности. Ключовите цифри по-долу дават представа за тях:

EY2010 в цифри

- 29 страни-участнички;
- 80 милиона хора са в риск да бъдат засегнати от бедност в ЕС;
- около 900 съфинансирани дейности, насърчавани както от Националните Изпълнителни Органи (НИО), така и от заинтересованите лица в страните-участнички;
- най-малко още 1800 проведени национални и местни събития, които използват логото на годината;
- около 40 събития в ЕС (организирани от органи на ЕС или в партньорство);
- 160 посланици;
- 400 000 уникални посетители на уебсайта www.2010againstpoverty.eu;
- над 10 000 печатни/ онлайн статии;
- 1200 участници в конкурса за Наградата по журналистика и 60 победители;
- 60 видео материали, които са произведени на равнище ЕС;
- 49 милиона зрители и слушатели на излъчените доклади;
- 200 снимки от 18 европейски страни, участващи в проекта „Партньори в изкуството".

Важна особеност на годината е, че се провеждат събития във всяка една от 29-те страни-участнички, както и на равнище ЕС. Във всяка страна Националните Изпълнителни Органи координират поредица от събития, проекти и информационни кампании, които са адаптирани

към националните условия. Информационните и комуникационни кампании на паневропейско и национално равнище формират ключова част от ЕУ2010. Четирите основни целеви групи са: държавните органи; медиите; заинтересованите страни; хората, живеещи в бедност и социално изключване, като целта е да се достигне и до широката общественост.

2. Резултати от оценката

Тъй като годината се състои по време на трайна икономическа и финансова криза, тя се оказва **много важна и актуална** за широка част от аудиторията. Това прави въздействието й още по-силно, но в същото време поставя предизвикателства по отношение на предаването на послания, които понякога могат да бъдат от чувствително естество. Годината допълва съществуващите инициативи на ЕС в тази област и увеличава видимостта на хората, живеещи в бедност и социално изключване. Чрез включването на неправителствени организации, социални партньори и други заинтересовани лица, годината адресира необходимостта да се разшири участието в проектирането и изпълнението на политиките за социално включване. В отделни страни финансирането по ЕУ2010 позволява провеждането на множество малкомащабни събития, които в противен случай не биха могли да бъдат проведени. В повечето страни са организирани дейности, които да отговорят на нуждите на всички основни групи в риск (деца, младежи, жени, възрастни хора, бездомни хора, мигранти и етнически малцинства).

По отношение на **ефективността и въздействието** на ЕУ2010 е постигнат напредък по всички четири нейни цели. Ангажираността и конкретните действия, особено на равнище ЕС, се оценяват високо в оценката на оценителя по отношение на постигнатите резултати (също и поради заключителната декларация на Съвета на Европа по отношение на Годината). Ключовите играчи на национално равнище обаче остават предпазливи относно степента, до която подобни ангажименти и конкретни действия ще се вкоренят, особено като се има предвид настоящите ограничения върху публичните разходи. Дейностите през ЕУ2010 в голяма част от страните привличат силно участие от страна на заинтересованите лица и по-специално от страна на неправителствени организации и сдружения. И на равнище ЕС годината осигурява ценни възможности за заинтересованите страни да се обединят, да създадат връзки и да определят областите които са от общ интерес. По отношение на въздействието върху широката общественост, доказателствата сочат, че информацията за Годината може би е достигнала около една десета от европейците посредством електронните медии. Една от целите на ЕУ2010 е да се включат актьори, които не участват традиционно в политиките за социално включване - това е постигнато до известна степен на национално равнище, може би по-малко на равнище ЕС. Трябва да се отбележи, че редица иновативни подходи се тестват през годината: използване на социалните медии за комуникация, ангажиране с журналисти и масови подходи към събитията. Примери за иновативна политика са идентифицирани в няколко страни: развити масови подходи за планиране на политика, базирана на доказателства социална политика, социално предприемачество. От някои инициативи са правят връзки с други политически теми, особено по отношение на здравеопазването, правосъдието и финансите.

Годината трябва да има **траен ефект** на национално равнище по отношение на видимостта и капацитета на участващите заинтересовани лица и развитието на свежи подходи за комуникиране и насърчаване на социалното приобщаване. На равнище ЕС съществува предпазлив оптимизъм по отношение на високото ниво на развитие в политиката на ЕС (по-специално на водещите цели за намаляване на бедността), подпомогнати от инерцията и интереса към бедността и социалното изключване, които са породени от годината. Като

допълнение може да се каже, че заключителната декларация на Съвета представлява твърд ангажимент на ЕС и държавите-членки да отидат още по-далеч от повишаването на информираността на обществото и да дадат на годината „силно политическо наследство, което дава конкретни резултати”[1].

Известно време отнема създаването на системата за управление на равнище ЕС и на национално равнище, в голяма степен заради решението да се използват административни структури, които вече са акредитирани от ЕК за управление на финансирането от ЕС. Въпреки това, като цяло **управлението на годината от Европейската комисия** се оценява като задоволително от националните изпълнителни органи (НИО) и от заинтересованите страни. Консултативният комитет подкрепи НИО и експертната група на заинтересованите страни на равнище ЕС, които бяха признати както ценни инструменти. Процедурите са ясно оценени, въпреки че съществуват искания за повече указания на по-ранен етап. Сътрудничеството между НИО и работната група на ЕУ2010 е задоволително, въпреки че за комуникационните дейности началното разпределение на задачите между ЕС и различните страни на национално равнище не винаги е ясно и гладко.

Сътрудничеството с националните кореспонденти на изпълнителя по комуникации е задоволително в повечето страни, въпреки проявата на първоначална несигурност по отношение на техните роли. Представителствата на ЕК участват, като в някои страни са активни и в организирането на свои собствени събития. Въпреки че ЕУ2010 вече приключи, тя успя да инжектира нов импулс в борбата срещу бедността и социалното изключване в Европа. В резултат на това тези, които участваха в тази област придобиха нови сили и бяха вдъхновени да удвоят усилията си, да си сътрудничат между отделните теми и да търсят нови начини за справяне с предстоящите предизвикателства. Тази мобилизация увеличи способността на редица ключови играчи да променят нещата, а много сериозното лидерство на политиката на ЕС постави нов фокус по отношение на бъдещата програма. В един особено предизвикателен период от време за икономиката и обществото, ЕУ2010 отвори очите на много хора към реалността на бедността и социалното изключване в Европа; призна настоящият и потенциален принос на заинтересованите страни и политиците и засили важността на факта, че трябва да се вслушваме в гласовете на самите хора, които живеят в бедност и са изключени от обществения живот. Поддържането на набраната инерция, започната от годината, сега трябва да застане във фокуса на вниманието.

1 Декларация на Съвета относно Европейската година на борбата с бедността и социалното изключване: *Да работим заедно в борбата срещу бедността през 2010 и след това*, 3053-то заседание на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси, Брюксел, 6 декември 2010.